

Teema: Copa-Cogeca sealiha töögrupi ja sealiha sotsiaalse dialoogi grupi koosolekud

Toimumisaeg ja koht: 6 ja 7 november 2017.a., Copa-Cogeca ja DG AGRI, Brüssel

Aruande koostas: Ulve Märtsen

Koosolekut juhatas töögrupi president Antonio Tavares (Portugal)

1. Töögrupi päevakorra kinnitamine ja kiirülevaade toimunud kohtumistest. Antonio Tavares osales ka EPKK korraldatud sealiha seminaril Rakveres 7. juunil 2017.a.

2. Loomade heaolu

2.1 Kuidas vältida ja ennetada sabade söömist sigadel ja vähendada sabade lõikamist farmides

2.1.1 „Rõngas sabaga sea lugu“ Taru Antikainen. Soome ja Rootsi on loobunud sigade sabade lõikamisest. Lihakombinaatidest saadav tagasiside tõestab, et vaatamata keelule sabasid mitte lõigata sabasöömise leiud lihakombinaatides ei ole suurenenud. Taru Antikaineni farmis on 320 emist ja 1200 nuumakohta. Aastal 2012 renoveeriti poegimissigala. Enamuses Soome farmides on vedelsöötmine.

Lektor tõi oma ettekandes välja tingimused, mis tema meelest aitavad vältida sabade söömist farmis:

Söötmine vähemalt 6 korda päevas, 32 cm künapinda iga sea kohta, põrand seasulus peab olema mitte täisrestpõrand vaid osaliselt betoonist, põrand peab olema köetav, ventilatsioon peab olema selline, et õhk langeks ülevalt alla ja võimaldaks talvel õhku soojendada, suvel jahutada. Farmerid püüavad hoida ühes sulus ühe pesakonna põrsad. Probleem tekib siis, kui põrsad ostetakse farmi ja pesakonnad segunevad. Sigadele püütakse leida tegevust pallide, plasttorude, puidu ja põhu andmisega. Kontrolli sööta, väldi müra. Samas ei saa ka välistada, et osa agressiivsusest võib olla tingitud ka geneetikast (Norra).

Soome farmerid väidavad, et ei ole paremat indikaatorit loomade heaolu tõestuseks kui „rõngas saba.“

2.1.2 Mattias Espert (Rootsi) ettekanne ettevõtmistest Rootsis, et vähendada sabade söömist ja lõpetada põrsastel sabade lõikamine farmis.

Lektori farmis on 2000 emist, põrsad müüb nuumafarmi 30 kilogrammistena. Farmis sabasid ei lõigata. Probleem avaldub kuskil 3% sigadel. Rootsis saab farmer heaolutoetust, kui emiseid peetakse vabalt rühmasulus, loomad saavad igapäevaselt põhku ja põrsaste kastreerimisel kasutatakse lokaalanesteetiat – anesteetikumi süstitakse otse munandisse enne kastreerimist ja lisaks veel analgeesia, et tagada pikaajalisem valuvaigistav toime. Samas põrsas teeb palju häält, kuidas seletada tarbijale, et see pole alati ja ainult valust, vaid looma liigiomane käitumine?

Ettepanek töögrupi liikmetele: teha selgeks kuidas on liikmesriikides hetkeseis sabade lõikamisega. Koostada 5-8 küsimusest koosnev küsimustik (kas lõikad, kui palju probleemi esineb, mida kasutad ennetuseks jne.)

2.1.3 Euroopa Komisjonil on ajakava ja programm aastateks 2017 - 2019 vähendamaks sabade lõikamist sigadel

Copa and Cogeca teeb ettekande Komisjoni korraldatud konverentsil 27 -28 novembril Granges Iirimaal, farmerite poolt rakendavatest ettevõtmistest, et ennetada probleemi ja loobuda sabade lõikamisest

farmides. https://l.facebook.com/l.php?u=https%3A%2F%2Fec.europa.eu%2Finfo%2Fevents%2Fanimal-welfare-european-commission-organising-event-about-rearing-pigs-intact-tails-2017-nov-28_en&h=ATOKxsc3CnZB-9mdjVkidZa9ci2dcHRle_WQ3hNB4OEITma0pxZSoWgtPDzky0dfxlljXtdNmR3Cr2bxshNrAtZstfTfi6_ObyKuP3bqBDGsvqUPKe2Dx9D4H5UY1pESLxQUHRBYvyv

2.2 Loomade transpordi heade tavade projekt.

Teemaga on endiselt töös. On ilmnunud, et riigiti on erinevused tõlgetes.

2.3 Alternatiivid kirurgilisele kastreerimisele

Mattias Esperti (Rootsi) ettekanne anesteesiast ja analgeesiast sigade kastreerimisel ja selle maksumusest. Rootslased on välja arvutanud, et anesteesia ja analgeesia kastreerimisel maksab 1.0 eur (ravimid, nõelad, menetluse teostamine). Võis aru saada, et Rootsis saab farmer selleks tegevuseks riigi poolt rahalist toetust.

3. Infopunkt Sealiha sotsiaalse dialoogi töögrupi juhataja ja asejuhatajate valimistest. Mr. Brand (CELCAA) on juhataja, Mr. Woods (COPA-COGECA) ja Mr. Williams (FoodDrinkEuropa) aseesimehed.

4. Olukorrast sealiha ja sealihatoodete turul

Daniel Azevedo (Copa-Cogeca) tegi sealihaturust ülevaate oktoobris, siis oli olukord võrreldes tänasega oluliselt parem. Nüüd 49 nädalal on hind 1.44, ehk hinnalangus eelmise kuuga – 0.6% ja eelmise aasta sama kuuga – 6,7%. Prognoos lubab languse jätku. Tootmine on suurenenud, samas tarbimine väheneb ja sealiha eksport kolmandatesse riikidesse on vähenenud. Kui kolm nädalat tagasi oli langus veel tootjatele vastuvõetav, siis täna on liha hind langenud allapoole omahinda. Tootjate esindajana me täna veel toetust ei küsi, küll aga tahame komisjonile seletada tegelikku olukorda.

Turu stabiliseerimiseks vaja säilitada ja suurendada eksporti Aiasse. Väga oluline on, et me suudaksime SAK levikut ohjates oma turuosa säilitada. Suuremat tähelepanu tuleb pöörata loomse toidu liikumisele riigist riiki. SAK Saksamaal saaks olema väga suur probleem kogu sektorile. Praegused SAK riigid kulutavad bioohutusele suuri summasid ja vajavad ilmselgelt tuge.

Samas tuleb langusest välja tuua ka siseriiklik tarbimine. Täna on kujunemas olukord, kus isegi piimatoodete tarbimine on muutumas probleemseks.

5. Loomset päritolu toidu nimetuste kasutamine taimset päritolu toodetel

Lihatoodete turule on tulnud jõuliselt uued terminid nagu vegan-liha, vegan-vorst, vegan-viiner. Ilmselt tuleks lähiajal võtta seisukoht ja alustada seadusloomega, et määratleda, mis on liha. Liha peaks olema ainult loomset päritolu proteiin. Veganite poolt lihaks ja lihatoodeteks nimetatud tooted on pigem proteiinide kogum, mitte liha ja meie kui liha tootjad peaksime kaitsma oma toodangut.

6. Uute turgude avamise hetkeseisust. Läbirääkimistel on täna võtmeküsimuseks SAK ja selle lokaliseerimine Euroopa Ühenduse riikides. Jaapan väga kardab. Mehhiko ja Venemaaga osas tegemist pigem poliitilise embargoga.

Mehhiko osas läbirääkimised alles käivad ja Komisjon on küsinud ka Copa arvamust. See nn. avatud turg on vastuvõetav kõrvalproduktide osas aga mitte lihale. Tahame Mehhiko farme kontrollida ja olla kindlad, et USA ei kasuta Mehhikot kui platvormi, kust oma toodangut Euroopasse saata.

7. Loomade tervis – SAK

7.1 SAK olukord Euroopas. SAK leiud uutes euroopa riikides. Tsehhi Vabariik teeb väga tõsist ja läbimõeldud tööd hoidmaks hiljuti avastatud katkujuhtumit metssigadel kontrolli all. Piirkonna ümber on ehitatud elektritara. Kõik lõpnud loomad eemaldatakse metsast ja hävitatakse. On alustatud loomade varjatud küttimist ja püüki püünistega.

Loomapidamise lõpetamise eest maksmine ei ole Poolas suurt edu toonud. 2700 farmist lõpetas 27 farmi. Omanikele on kas nende loomad liiga armsad või pakutav summa liiga väike. Osad töögrupi liikmed siiki usuvad, et päästab ainult vaktsiin. Komisjon on toetanud vaktsiini loomist 10 miljoni euroga.

7.2 Algis Baravykas (Leedu) ettepanekud Copa Cogeca tööühmale teha parandused SAK seadusandlusesse. Leedu farmerite arvates on SAK tsoneerimine määruse 2002/760/EC 27 juuni 2002 ja otsus 2014/709/ES on ajale jalgu jäänud ja põhjustavad kommertsfarmidele suurt majanduslikku kahju.

Leedu framerid teevad ettepaneku, et :

- 3 tsoon muutub 2 tsooniks mitte 12 kuud peale viimast SAK juhtumitkodusigadek piirkonnas vaid 3 kuu möödudes.
- 2 tsoon muutub 1 tsooniks mitte 24 kuu möödumisel viimasest positiivsest metsea leiust, vaid periood lüheneks 12 kuuni.

Kõige keerulisem on olukord juhul, kui SAK leitakse mitte kommertsfarmis ehk siis väikeses kodumajapidamises ja temaga koos satub 3 tsooni kommertsfarm. Ettepanek käsitleda väikest majapidamist kui metssea leidu looduses ja mitte kehtestada 3. tsooni ja sellest tulenevad kitsendused kõiki bioohutusnõudeid täitva tootmisfarmi suhtes.

7.3 Veterinaarravimi tsinkoksiidi kasutamine ja selle mõju hindamine. Kehtestatud on 5-aastane üleminekuperiood.

8. Loomse proteiini kasutamine loomasöödana. Ollakse jätkuvalt seisukohal, et loomne proteiin kujutab endast riski loomadele ja inimesele. Samas võiks kasutada loomset proteiini linnusöödaks. Puudub aga korralik meetodika, millega seid erinevate loomaliikide proteiini loomasöödast määrata. Komisjon on eraldanud uuringuteks raha.